

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Consolatio Desperantium, Seu Conciones De Magna Dei
erga Peccatores serio poenitentes, comitate**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1617

II. Qvomodo Exponenda Sine Scripturæ, quæ dicunt Deum magis esse
midericordem, quam iustum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56142](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56142)

*Psal. 113.
Sequent.
in missa
Deiunt.*

*Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo da
gloriam,*

*Qui saluandos saluas gratis,
Salua me fons pietatis.*

* Vltimo denique, quia instituendo Sacramentum Pœnitentiæ aperuit nobis confistorium & Parlamentum misericordiæ in hac vita, & non Iustitiæ (saltem publicæ) aut rigoris; & sic in figura Moysi præcepit contere Propitiatorium, Salomoni templum, nobis Ecclesias ad exercendam misericordiam ædificare iustitiam.

2. Par. 7.

Præparabitur in misericordia solium eius.

Oculi mei erunt aperti, & aures meæ erectæ ad orationem eius, qui in loco isto orauerit.

II.

QUOMODO EXPONENDA SINT

Scriptura, quæ dicunt Deum magis esse misericordem, quam iustum.

VT autem Scripturis allegatis respõdeam, eis non significari Deum esse magis Misericordem, quàm iustum, licet id prima fronte appareat, & aures minus acutæ ita iudicent: Sed sicut non omne quod splendet est aurum, ita nec omne quod sonat est æs.

Imprimis itaque illud Psalmistæ, *Miserationes eius super omnia opera eius*, significat, quod Deus in omnibus actionibus, quantumuis seueræ & rigidæ, non videantur vtatur misericordia. Quod omnia ipsius opera sint coniuncta, commixta, & conspersa, sicut bonitatis eius; quod misericordia eius extendatur, & supernatet quasi oleum in omnibus creaturis. Et sicut nullus est, homo, nullusque mundi angulus, iam apud ipsos Cymmerios & Antipodas, quos non Sol aliquando radio suo visibili illustret & calefaciat.

Psal. 18.

Non est qui se abscondat à calore eius.

Ira etiam nulla creatura est siue visibilis siue inuisibilis, siue in caelo, siue in terra; neque vlla natio, siue fidelis, siue barbara, super quas inuisibilis ille sol splendidos misericordiae suae radios non direxerit, & etiam nunc dirigat, tam creando, quam conseruando. Solem suum oriri facit super bonos & malos. Homines & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus. Et hic sensus literalis simplicissimus, alius autem distortus & coactus, quem sequitur pius ille & doctus minorita Titelmannus in commentario loci dicēs, Misericordia eius non particularis est, vt ad pauculos aliquos tantum se extendat, sed effunditur tanquam generalissima & vniuersalissima super omnia opera, qua fecit ipse. Est enim terra plena misericordia eius, & miseretur omnium, qua fecit, estque misericordia eius super omnem carnem, omnia siquidem opera, qua fecit Deus, miserationes Dei suscipiunt, & veluti in se persentiunt; nulla creatura exers miserationis tuae. An non productio ad esse ex nouesse, & in eodem conseruatio an non magna Dei beneficia sunt: Significat itaque Propheta cum dicit, miserationes eius super omnia opera eius, amplitudinem & infinitatem diuinæ misericordiae quae se omnibus rebus creatis proportionaliter communicat. Praeterea insinuare voluit auctoritatem, quam habet misericordia super reliquas actiones Dei ad extra; sic enim depingitur, vt Architecta, superintendens, magistra & moderatrix reliquarum actionum. Vt n. magni Principes & viri diuitiarum sumptuosum & magnificum aliquod aedificium (quale erat labyrinthus in Creta, & in nostra Haenonia castrum De Bossu) diligenter & sollicitè vultum & ingeniosum Dædalum inquirunt, & qui in Architectura versatissimus sit, quem reliquis operariis praeficiunt, & nihil praeter ipsius iussum & mandatū volūt: Ira Deus regimen & superintendentiam super omnia opera sua misericordiae demandauit, lateri suo eam sociauit, omnia per manus eius expendi voluit, cancellariae diuinæ eam praefecit, omnia eius manu signari & sigillari voluit, miserationes eius super omnia opera

Psal. 35.

Franc. Titel. in com. Psal. 144.

opera eius. Misericordia est magnum sigillum maxime Dei, misericordia est generalis Mraeschallus in regno Dei ut Iosephus quondam in Ægypto, & in omnes virtutes imperi uobinet; misericordia habenas curus Dei moderatur, & ad clauum principis Titrems sedet, *currus Israël & auriga eius.*

Vult dicere Propheta, mox ac Iustitia Dei quendi punire decreuit, accurrit misericordia, & pondus mensuram, modum & tempus poenae praescribit. *Cum iratus fueris misericordia recordaberis,* ne se, aut nimia lenitas, aut nimius rigor, aut teporis productio, aut oportunitas patiente non tantu non emundent, sed peiore reddat. Sic amaritudinē Aloes saccharis dulcori permiscet, ita sagittas diuinæ iræ exacuit ut vulnerato mortem non inferant, sed purgatione & munitione sanguinis & humorum peccantium hominem pristinae sanitati restituant: ita omnibus super attendit & inuigilat, ut etiam poenas damnatorum moderetur, quos citra condignum, ut loquitur Scholastici, punit.

Quod autem locum S. Iacobi concernit *Superexaltat Misericordia iudicium*: Dico S. Iacobum ibi loqui non de misericordia Dei, sed nostra, & operibus misericordiae quae proximis impendimus; & significat quod opera misericordiae faciant, ut meritum iudicium Dei non tam seuerè in nos excerceat, sub quo alias succubuissemus: & hunc intellectum mihi insinuant versio Vatabli, Erasmi & aliorum nam Vatablus habet, *Gloriatur misericordia aduersus iudicium,* & Erasmus, *Exultat aduersus iudicium veluti victrix*: Interpretes autem Epistolae Anacleti trātulit, *Superexcellit autem misericordia iudicio.* Imo hoc satis euidenter colligitur ex verbis proximis, *Iudicium sine misericordia illi, qui non facit misericordiam;* & mox subdit, *Superexaltat autē misericordia iudicium,* cum enim immediatè ante de misericordia & operibus misericordiae humanis locutus esset, etiam hæc immediata sequentia, non de misericordia diuina, sed humana intelligenda sunt, nisi dicamus S. Apostolum

subitò & cum magna obscuritate à boue ad asinum
transiisse, quod abest: Sensus itaque est quod facias
opera misericordie proximo suo seuerum alias iudi-
cem ad misericordiam sit commoturus, propriis eum
verbis conuincens, ipse enim est qui dixit, *Date elee-
mosinam, & omnia munda sunt vobis.* & Beati misericor-
des, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Eodem
modo mecum hunc locum interpretati sunt multi
insignes viri. Caiet. in c. 2. Iacobi in illud Superexul-
tat, &c. Hoc est, *miser cordia eo quod vincit iudicium
gloriat ur aduersus illud tanquam victrix.* significans per
hoc quod misericordia vincit exactam iustitiam secundum
merita.

Tac. Nic. Zegerus Minorita, Scholio in eundem
locum, *Id est, gloriat ur supra iudicium, & quodammodo
vincit & exciperat iudicium; ita ut misericordia nostra
Deum iudicem faciat esse misericordem.*

Eratmus in Notis ab e 2 ep Iacobi, *Sensus est, gloria-
tur misericordia aduersus iudicium.*

Item in Paraphrasi, *Hoc nomine merito gloriatur mi-
ser cordia, præferens sese iudicio, quod qui iudicium exper-
ti fuerant perituri, misericordia beneficio seruantur.*

Laurentius Valla annot. in hunc locum, *Grace est,
super gloriat ur Katauoxat̃at̃ idios ñptos sine gloriat ur
miser cordia aduersus iudicium, Ariæ Montani linea-
ris interpretatio, contra gloriat ur misericordia iudi-
cium.*

Est & alia coniectura quæ mihi hanc expositio-
nem summè probabile reddat, scilicet facilem Ama-
nuensium lapsum esse, si A pro V, nempe *Superexaltat*
pro *Superexultat*. nam & S. Augustinus legisse videtur
Superexultat. & sic hic locus non conuincit, Dei mi-
ser cordiam propriè loquendo maiorem esse, quam
sit eius Iustitia.

Verù aliter adhuc responderi potest, S Iacob nihil
aliud voluisse, quod summa laus humani iudicij aut
decreti sit misericordia, qui ipsum summoperè cõ-
mendet, & eleuet, *Superexaltat misericordia iudicium,*
hoc

hoc dicto nobis mutuam compassionem commendans altera quadam ratione, quasi diceret Non loquor vobis consulo ut sitis misericordes & patientes erga inuicem, quia iudicium sine misericordia ei qui misericordiam non fecit; verum etiam quia misericordia superexultat iudicium, id est, quia misericordia quodammodo iudicium commendat; per hanc enim iudicium Dominus quæ semper misericordia obumbrantur & exornantur, Miserationes eius super omnia opera eius id est, inquit Caietanus, nullum diuinum iudicium reproborum caret misericordia aliqua; sed vltimum iudicium reproborum caret misericordia saluatrice eorumdem: Nam beneficentia æque ac veritate homines se Deo similes reddunt, ut ait Pythagoras; atque hic pulcher conceptus est, de quo pluribus agerem nisi meus esset; super quo tamen æquis censoribus & moderatis Aristarchis iudicium permitto; & sic etiam liquet quomodo ex hoc testimonio non sequatur, Deum esse magis misericordem, quam iustum.

Præterea, forte per suum *Superexultat*, voluit Apostolus significare, quod quando Deus in supremo iudicio ad extremum rigorem inclinatur, tunc misericordiam intercedere, & victoribus rationibus Iustitiæ obuiare, eaq; superata eum triumphum, gestumque edere, quasi ipsa maior sit, quam iustitia. Credo, amici Auditores, sæpe sapius misericordiam coram Deo causam nostram contra Iustitiam agere.

Misericordia & veritas obuiauerunt sibi i colluctantur, quam luctam vobis exhibui cum Patrem Prodigii nostri deliberantem secum descripsi; & qualem admittunt contemplatini Doctores, cum de futura incarnatione consilium haberi, describunt: Neque a dubitandum est, quin milles à diuina iustitia fulminei fuisset, nisi se misericordia opposuisset, & blandis persuasionibus fulmen in caput nostrum iam intentatum & contortum de manu Dei excussisset. Per fidem vestram, amici Auditores, an non peratit misericordiam sapius illam oratiunculam quæ est apud Prophetam Amos iterasse, cum videret Deum à Iustitiâ

Alian. l.
11. varia.
Hijior.

Bern. Ser.
1. de An-
nunt.
Bonau. c.
2. medi-
cat. vita
Christi.

Iusti-
dium
para-
orall
quis
quin
Miser-
Simi-
triar-
cum
tum
man-
quan-
virgi-
cem
offer-
repar-
dem
di. Sic
tio ges-
& lec-
nem
dia:
eo effi-
esse: In-
stra de-
diam
preua-
Deus
Deus
tur, au-
neq; e-
hanc v-
vius
endi si-
iustiti-
litate
hoc v-

Iustitia ad vindictam persuasum erectum stare, gladium vibrare, arcum tendere, & sagittas mortis præparare, ut omnia in ignem & sanguinem conuerteret: orasse inquam, *Domine, Domine propitius esto obsecro, quis suscitabit iacob quia paruulus est: & quis dubitat quia factum sit sæpè quod apud eundem sequitur, Misertus est Dominus super hoc: Non erit, dixit Dominus.* Simile factum legimus in vita duorum illorum Patriarcharum S. Dominici & S. Francisci, scilicet, quod cum Deus eam paratus & accinctus esset ut totum mundum propter enormia peccata, & summam obliuionem mediatoris nostri Iesu Christi inquam inciderant omnes, funditus euerteret, beatam virginem Mariam utpote promptissimam mediatricem humani generis apud filium suum intercessisse offerens ei prædictos Sanctos, qui memoriam crucis repararent, & ruinas Ierusalem restaurarent, ac tandem obtinuisse euaginatū gladiū pro hac vice, recōdi. Sic, sic, *Superexcelsat, supergloriatur, misericordia iudicio gessit misericordia aduersus iudicium tanquā victrix,* & secundum hanc expositionem continuat sermonem de seuera Dei Iustitia & dulci eiusdē misericordia: Et quamuis hoc admittamus, non tamen ex eo efficitur Deum magis misericordem quam iustum esse: In his enim duellis contemplatiuis, quæ pro nostra deuotione excitāda inter Iustitiam & misericordiam Dei imaginamur, nulla est inimicitia, nullus præualendi & alterum opprimēdi appetitus; sic enim Deus sibi ipsi contrariaretur, cū vnunquodq; horum Deus ipse sit, & ratione effectuum solum distinguatur, aut rationibus, ut loquitur Scotista formalibus; neq; etiā sunt aliquæ virtutes realiter distinctæ, quæ hanc verbalē Monomachiā corā Deo decertāt: Sed est vnus idemq; Deus varias rationes faciēdi aut omitrēdi sibi proponēs; victoria autē misericordiæ cōtra iustitiā nihil aliud significat q̄ decretū Dei ipsi, voluntatem absolutā, irreuocabile factū, hoc vel illud hoc vel illo modo faciēdi, quāuis subinde pro hac

parte

Amos 7.

parte pauciores rationes conuenientiæ inueniri possunt, ut sic maximè liberè se determinans cum summa libertate infinitam misericordiam ostendat, sicuti si ad alteram partem se inclinasset, rigorem Iustitiæ suæ ostendisset. Quod autem dicit Apostolus *Superexultat misericordia iudicio*, nihil aliud innuit quam completiã Dei de sua misericordia, eam enim libentissimè exercet: neque hic aliqua propriè dicta Victoria imaginanda venit, sed merus fauor, indulgètia & remissio culpæ aut pœnæ, vel saltem eiusdem dilatio.

Denique, quod ad locum Apocalypseos pertinet, mihi quidem videtur etiam satisfactam per ea quæ superius diximus, scilicet, Quod Deus dicatur magis misericors, quam iustus, quia plures actus misericordiae quam iustitiæ, & expeditius illos quam hos exercet.

Est piger ad pœnas Princeps, ad premia veloci.

Superest ergo ut omnia bona a Patre a deo misericordiam speremus, & diligentissimè caueamus infinitam illam bonitatem nostris malis offendere, ne in eius seueritatem, quæ æquè ac bonitas infinita est, incidamus. Et si contingat nos ipsum sæpe & grauius offendere, equidè bene de hoc bono Deo speremus qui plures actus misericordiae, quam rigidæ Iustitiæ elicit; imo qui semper suum rigorem etiam erga damnatos melle misericordiae temperat & lenit. Denique omnes simul conemur ei similes esse, specialiter autem in eo quod nobis tam sedulo commendauit, *Esse te misericordes sicut & Pater vester misericors est, maximum opera misericordiam malit, quam sacrificia,*

Misericordiam volo, & non sacrificium, &c.

CONCIO